

หลักสูตรการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า(พวงกุญแจ)

จำนวน 15 ชั่วโมง

กลุ่มวิชาอาชีพความคิดสร้างสรรค์

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอท่าตะเกียบ
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา
กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า(พวงกุญแจ)

จำนวน 15 ชั่วโมง

กลุ่มวิชาอาชีพความคิดสร้างสรรค์

ความเป็นมา

ผ้าขาวม้า เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ผ้าเคียนเอว” (เคียน แปลว่า พัน ผูก คาด) เริ่มใช้กันมาตั้งแต่สมัยเชียงแสน ชาวไทยในสมัยก่อนก็นิยมใช้ผ้าขาวม้าพาดบ่า คาดพุง และอื่นๆ การใช้งานของผ้าขาวม้าเกิดขึ้นอย่างหลากหลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากผ้าคาดเอวก็มาเป็นผ้าสำหรับห่ออาวุธ เก็บสัมภาระ ใช้ปูพื้น ใช้นั่งอาบน้ำ เป็นต้น ขนาดทั่วไปของผ้าขาวม้าอยู่ที่ 2 คอก (ความกว้าง) คูณ 3-4 คอก (ความยาว) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับความสูงของผู้ชายไทยทั่วไป โดยความกว้างที่ว่าจะยาวจากเอวไปจนถึงกลางลำแข้ง ในขณะที่ความยาวสามารถพันรอบเอวแล้วเหลือเศษออกมาเล็กน้อย สำหรับในท้องถิ่นแถบอีสาน ผ้าขาวม้าอาจจะเรียกว่า “ผ้าแพร” ซึ่งส่วนใหญ่จะทอจาก “กึ่งทอผ้า” โดยมีความยาวประมาณ 20-30 เมตรต่อการทอแต่ละครั้ง จากนั้นจะนำมาตัดลงให้เหลือผืนละ “หนึ่งวา” ซึ่งเป็นที่มาของคำว่า “ผ้าแพรวา” ในขณะที่ทางภาคใต้จะเรียกว่า “ผ้าซีกอาบ” อันสืบเนื่องมาจากประโยชน์หลักของตัวผ้าที่นิยมใช้กันในขณะอาบน้ำสรุปได้ว่าผ้าขาวม้า เป็นผ้าท้องถิ่นของไทยที่มีมายาวนานกว่า 500 ปี เป็นผ้าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้ในชีวิตประจำวันมาช้านาน และมีหลายชุมชนทั่วประเทศที่ยึดถืออาชีพทอผ้าขาวม้าเพื่อเลี้ยงชีพ ผ้าขาวม้าของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านวัตถุดิบ ลวดลาย คุณภาพ และความเป็นมาเชิงลึก ซึ่งคนทั่วไปอาจยังไม่มีใจความเข้าใจถึงรายละเอียดเหล่านี้ และอาจไม่เห็นคุณค่าของผ้าขาวม้าในเชิงศิลปวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชนผ่านการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน สร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นผ่านการบอกเล่าความเป็นมาของผ้าขาวม้าของตนให้แก่สังคม และยังเป็นพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เกิดการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นสินค้าที่หลากหลายยิ่งขึ้น ตรงต่อความต้องการของตลาด ที่สำคัญเป็นการช่วยสร้างอาชีพและเสริมสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

นอกจากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จากสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของโลกยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นการบูรณาการและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนได้ ดังนั้นหลักสูตรการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้า จึงน่าจะเป็นหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการพัฒนาอาชีพของกลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มอาชีพสิ่งทอทุกประเภท หรือผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพด้านการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้า ได้ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้และการมีงานทำต่อไปได้

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรเพื่อช่วยส่งเสริมอาชีพและพัฒนาอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง
2. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
3. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านเนื้อหาสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
4. เป็นหลักสูตรที่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ
5. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่อุปกรณ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดหมาย

หลักสูตรนี้ให้ความรู้และประสบการณ์เพื่อให้ผู้จบหลักสูตรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับศักยภาพตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการประกอบอาชีพการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้า
3. มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการบริหารจัดการในอาชีพการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้าอย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม
5. สามารถจัดทำโครงการประกอบอาชีพและนำสู่การปฏิบัติจริงได้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา จำนวน 15 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร (ทฤษฎี 3 ชั่วโมง และปฏิบัติ 12 ชั่วโมง)

1. ช่องทางการประกอบอาชีพ จำนวน 3 ชั่วโมง

- 1.1. การวิเคราะห์ศักยภาพของข้อมูลตนเอง ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และขอบข่ายในงานอาชีพการออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป
- 1.2. ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป
- 1.3. ทิศทางการประกอบอาชีพการออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป

2. ทักษะการประกอบอาชีพ จำนวน 12 ชั่วโมง

- 2.1. หลักการพื้นฐานในการออกแบบพวงกุญแจ จำนวน 6 ชั่วโมง
 - 2.1.1. วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในงานออกแบบและตัดเย็บแบบพวงกุญแจ
 - 2.1.2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเส้น
 - 2.1.3. หลักการนำเส้นมาใช้ในการออกแบบแบบพวงกุญแจ
- 2.2. หลักการออกแบบแบบพวงกุญแจ จำนวน 6 ชั่วโมง
 - 2.2.1. ทักษะการออกแบบแบบพวงกุญแจ
 - 2.2.2. หลักการออกแบบการตัดเสื้อผ้า
 - 2.2.3. หลักการออกแบบพวงกุญแจช้าง(ผ้าจังหวัดฉะเชิงเทรา)
 - 2.2.4. พัฒนาทักษะการออกแบบของใช้ในบ้าน

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ศึกษาดูงาน
2. บรรยาย
3. สาธิต
4. ฝึกปฏิบัติ
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้

หมายเหตุ ก่อนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเนื้อหาเรื่องวิธีการสร้างแนวคิดในงานออกแบบ และกระบวนการกำหนดแนวคิดรูปแบบสินค้า (PRODUCT CONCEPT) การกำหนดขนาดแปรรูปผ้าขาวม้า (STANDARD SIZE SET) การลดและขยายแบบตัดเสื้อผ้าแปรรูปผ้าขาวม้า หลักการสร้างแบบและแยกแบบตัดเสื้อผ้าสำเร็จรูป และกระบวนการตัดเย็บแปรรูปผ้าขาวม้าผู้เรียนจะต้องผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเนื้อหาเรื่องการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ เพื่อนำความรู้และข้อมูลทางการตลาดมาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เรื่องดังกล่าว

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ นิตยสารแฟชั่น หนังสือเกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้า ฯลฯ
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เว็บไซต์เกี่ยวกับการออกแบบผ้าขาวม้า การขายผ้าขาวม้าออนไลน์
3. สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้รู้ ภูมิปัญญา
4. แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ สถานประกอบการ ห้างสรรพสินค้า ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ
5. วัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะการออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีจากการทำแบบทดสอบ
2. การประเมินทักษะการปฏิบัติจากผลงานระหว่างเรียน ได้ผลงานที่มีคุณภาพ
3. การประเมินผลจากโครงการประกอบอาชีพ

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการเรียนตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพ วิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพ	<p>1.1 สามารถวิเคราะห์ศักยภาพของข้อมูลตนเอง ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และขอบข่ายในงานอาชีพได้</p> <p>1.2 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>1.3 ทิศทางการประกอบอาชีพการออกแบบแปรรูปผ้าขาม้าโดยใช้กระบวนการคิดเป็นและมีความเป็นไปได้ตามศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ ศักยภาพของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่</p>	<p>1.1 การวิเคราะห์ศักยภาพของข้อมูลตนเอง ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และขอบข่ายในงานอาชีพการออกแบบแปรรูปผ้าขาม้า</p> <p>1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>1.3 ทิศทางการประกอบอาชีพการออกแบบแปรรูปผ้าขาม้า</p>	<p>1.1 ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการออกแบบแปรรูปผ้าขาม้าสำเร็จรูป โดยศึกษาในประเด็นต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ต้นทุน/รายได้ 2) การจัดการการตลาด 3) ความต้องการของตลาด/ผู้บริโภค 4) คู่แข่งทางการค้า 5) แหล่งวัตถุดิบ 6) ช่องทางการจัดจำหน่าย 7) คุณสมบัติของนักออกแบบเสื้อผ้า <p>1.2 ให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้รู้ ภูมิปัญญาในชุมชนและประเทศ</p> <p>1.3 นำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการออกแบบแปรรูปผ้าขาม้าที่สอดคล้องกับศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตาม</p>	3	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			<p>ลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิภาค ประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และ ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ ตัดสินใจ เลือกประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการออกแบบรูปผ้าขาวม้า</p> <p>1.4 ผู้เรียนและวิทยากรร่วมกันสรุปองค์ความรู้</p>		
2. ทักษะการประกอบอาชีพ	<p>2.1 เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในงานออกแบบพวงกุญแจ</p> <p>2.2 อธิบายหลักการนำเส้นมาใช้ในการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้าได้</p> <p>2.3 วิทยากรพัฒนาทักษะนำสีมาใช้ในการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้าได้</p> <p>2.4 สามารถระบายสีได้ถูกต้องตามหลักการ</p> <p>2.5 เลือกสีมาใช้ในการออกแบบพวงกุญแจได้เหมาะสม</p> <p>2.6 อธิบายหลักการออกแบบพวงกุญแจสามารถออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้าและส่วนประกอบต่าง</p>	<p>2.1 หลักการพื้นฐานในการออกแบบแบบพวงกุญแจ</p> <p>1) วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในงานออกแบบและตัดเย็บแปรรูปผ้าขาวม้า</p> <p>2) หลักการนำเส้นมาใช้ในการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้า</p> <p>3) หลักการนำสีมาใช้ในการออกแบบพวงกุญแจ</p> <p>4) หลักการเลือกผ้าเพื่อใช้ในการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้า</p> <p>2.2 หลักการออกแบบแบบพวงกุญแจ</p> <p>2.3 หลักการสร้างแบบและแยกแบบแปรรูปผ้าขาวม้า</p> <p>2.4 กระบวนการวางแบบตัดและตัด</p>	<p>2.1 หลักการพื้นฐานในการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้า</p> <p>1) วิทยากรอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานออกแบบและตัดเย็บแปรรูปผ้าขาวม้าโดยการนำวัสดุอุปกรณ์มาสาธิตและบอกวิธีการใช้งาน</p> <p>2) วิทยากรอธิบายถึงเส้นพื้นฐานที่ใช้ในการออกแบบ พร้อมวาดรูปสาธิตบนกระดาน และให้ผู้เรียนฝึกวาดเส้นลงในกระดาษ A4 ในการออกแบบพวงกุญแจ</p> <p>3) วิทยากรอธิบายเส้นที่ใช้ในการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้าโดยวาดรูปสาธิตเส้นรอบนอกและเส้นด้านใน</p>		12

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	ๆ เพื่อการตกแบบพวงกุญแจได้	<p>แปรรูปผ้าขาวม้าแบบพวงกุญแจ</p> <p>2.5 การทำพวงกุญแจผ้าจังหวัดฉะเชิงเทรา</p>	<p>เป็นรูปแบบเสื้อทรงต่าง ๆ บนกระดาน พร้อมให้ผู้เรียนฝึกวาดลงในกระดาษ A4</p> <p>2.2 หลักการออกแบบแปรรูปผ้าขาวม้าแบบพวงกุญแจ</p> <p>1) วิทยากรอธิบายหลักการออกแบบแบบพวงกุญแจพร้อมสาธิตการวาดคอเสื้อแบบต่าง ๆ และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการออกแบบแบบพวงกุญแจ วิทยากรอธิบายหลักการออกแบบปกเสื้อแบบต่าง ๆ พร้อมสาธิตการวาดแบบพวงกุญแจและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการออกแบบพวงกุญแจ</p> <p>2) วิทยากรอธิบายหลักการออกแบบแขนเสื้อแบบต่าง ๆ พร้อมสาธิตแปรรูปผ้าขาวม้าแบบต่าง ๆ และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการออกแบบพวงกุญแจ</p> <p>3) วิทยากรอธิบายหลักการออกแบบแบบพวงกุญแจพร้อมสาธิตการวาดแปรรูปผ้าขาวม้าแบบต่าง ๆ และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการออกแบบข้อแปรรูป</p>	-	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			<p>รูปผ้าขาวม้าทรงต่าง ๆ</p> <p>2.3 หลักการสร้างแบบและแยกแบบตัด พวงกุญแจ</p> <p>1) วิทยากรอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักการสร้างแบบและแยกแบบตัด เสื้อผ้าสำเร็จรูป พร้อมสาธิตวิธีการ สร้างแบบและแยกแบบแปรรูป ผ้าขาวม้าแบบพวงกุญแจ</p> <p>2) ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการสร้างแบบและ แยกแบบตัดเสื้อผ้าแปรรูปผ้าขาวม้า แบบพวงกุญแจ</p> <p>2.4 กระบวนการวางแบบตัดและตัดเย็บ เสื้อผ้าแปรรูปผ้าขาวม้าแบบพวงกุญแจ</p>		

ผู้รับผิดชอบโครงการ

(นายสงวน มุลวงศ์)
ครู กศน.ตำบล

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นายกรินทร์ เฉลิมวิสุตม์กุล)
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพนมสารคาม
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอท่าตะเียบ
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอท่าตะเียบ

